
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:12

Nya vägar att vara kyrka

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:55. Motionären vill uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp för att utveckla ”Nya vägar att vara kyrka” samt tillsätta två heltidstjänster och medel för verksamheten. Utskottet konstaterar att motionären lyfter en viktig fråga och att Svenska kyrkan har mycket att lära av den anglikanska kyrkans arbete med dessa frågor och föreslår kyrkomötet att bifalla motionens första punkt.

Utskottet anser dock inte att det är kyrkomötets sak att besluta om hur många tjänster som behövs för att främja detta utvecklingsarbete utan menar att det är kyrkostyrelsen som avgör detta. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att bifalla motionens första punkt, avslå punkt två och tre samt med anledning av motionen ge kyrkostyrelsen i uppdrag att avsätta resurser för detta arbete.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2015:55, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:55, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:55, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2015:55 uppdra åt kyrkostyrelsen att avsätta resurser för ”Nya vägar att vara kyrka”.

Motionens förslag

Motion 2015:55 av Leif Norlander, Nya vägar att vara kyrka

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp för att utveckla ”Nya vägar att vara kyrka”.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att hänvisa erforderliga medel härför motsvarande två heltidstjänster.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att medel för verksamheten avsätts.

Bakgrund

Medlemsutvecklingen i Svenska kyrkan

I kyrkostatistiken som tas fram av nationell nivå kan vi se att sedan år 2000 då kyrkan fick ändrade relationer med staten har antalet medlemmar minskat från 7 360 825 medlemmar till 6 292 264 medlemmar år 2014. I medlemmar i procent av befolkningen är det från 82,9 procent år 2000 till 64,6 procent år 2014. Detta är

ingenting som startade vid millennieskiftet utan Svenska kyrkan har successivt blivit mindre sedan 1950-talet med några promille eller någon procent per år.

I de prognoser som tagits fram som underlag till arbetet med kyrkostyrelsens verksamhets och ekonomi skrivelse till årets kyrkomöte (KsSkr 2015:1) kommer Svenska kyrkan om ingenting förändras ha 4 889 649 medlemmar år 2030, det vill säga att 45 procent av Svenska folket är medlemmar i Svenska kyrkan.

De huvudsakliga förklaringarna till denna utveckling enligt kommentarerna till kyrkostatistiken är att äldre medlemmar dör utan att det tillkommer lika många nya medlemmar genom dopet. Sedan 1986 föds ingen till medlemskap i Svenska kyrkan, utan föräldrar väljer detta åt sina barn. Den andra orsaken är att invandring ökar folkmängden och bidrar till ett mångreligiöst Sverige och att den procentuella andel av folkmängden som är medlemmar i Svenska kyrkan därmed sjunker.

Samma negativa utveckling ser vi även i statistiken för antal dop, konfirmationer, vigslar och gudstjänstbesök.

Det finns regionala och lokala undantag från denna utveckling. I boken *Församlingar mot strömmen*, utgiven av Svenska kyrkan beskrivs befolkningsomflyttningar inom Sverige och kyrksamheten som faktorer för de regionala och lokala skillnaderna. De församlingar som har ökat antalet medlemmar återfinns i ett tiotal storstadsnära kommuner där befolkningen i sin helhet ökade mycket kraftigt under samma tidsperiod. Kyrklig tradition kan vara orsaken till att det är färre gudstjänstbesökare i Mälardalen och Bergslagen än i delar av Götaland, särskilt delar av Växjö, Skara och Göteborgs stift.

Svenska kyrkan är inte ensam i denna utveckling utan antalet medlemmar minskar även i t.ex. frikyrkorna, de politiska partierna och andra traditionella folkreligioner. Liknande utveckling delar vi med folkkyrkor i andra länder.

Det är samtidigt viktigt att notera att det parallellt med minskningen av antalet medlemmar och färre gudstjänstbesökare sker en ökning av förtroendet för Svenska kyrkan. I den undersökning som Medieakademin gör tillsammans med Sifo varje år visar den senaste undersökningen att förtroendet för Svenska kyrkan har ökat från 32 procent 2010 till 42 procent 2015. Svenska kyrkan är den samhällsinstitution som ökar mest i förtroende.

Det är också av vikt att notera att vi i Svenska kyrkan möter många människor under ett år på olika sätt. I en undersökning från Investigo 2012 uppger 82 procent att de mött Svenska kyrkan under året och majoriteten, 63 procent har ett positivt intryck av mötet. Många möten sker i samband med besök i samband med dop, konfirmation och vigsel men även kyrkogården är en viktig mötesplats.

Förnyat arbete i församlingarna

Motionen nämner arbetet som den anglikanska kyrkan har som officiellt verktyg för att möta sekularisering och som redogörs för i rapporten *Mission shaped church*. Det är ett material och metod som inspirerar till att förnya bilden av att vara kyrka och förståelsen av uppdraget att verka i en ny tid utifrån nya förutsättningar. I rapporten framkommer att ingen lösning passar alla utan att det är den lokala kontexten som behöver vara vägledande. En nyckelfråga är inte längre endast att fråga *var* utan *hur*. Istället för att fokusera *var* människor befinner sig i förhållande till en territoriell indelning kan man inrikta sig på *hur* man kan nå människor i en ny kontext bortom geografi och lokal närvaro.

Även i Sverige pågår arbete med dessa frågor. Flera stift har besökt eller haft besök från anglikanska kyrkan för att lära och inspireras av deras arbete. Oftast sker arbetet i Sverige under namnet ”Nya vägar att vara kyrka”. I motionen nämns några

exempel där det lokalt har bedrivits ett arbete som inneburit fler gudstjänstbesökare eller ökat antal döpta. Andra lokala exempel finns med i ovan nämnda bok *Församlingar mot strömmen* och i Verbums bok *Kyrkan vänder trenden* där 14 lokala exempel, över hela landet, lyfts fram på församlingar som lyckats vända trenden.

KI 2015:12

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2015:55, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:55, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:55, punkt 3.
4. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2015:55 uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta resurser för ”Nya vägar att vara kyrka”.

Utskottet konstaterar att motionären lyfter en viktig fråga för oss i Sverige och att Svenska kyrkan har mycket att lära av den anglikanska kyrkans arbete med att utveckla nya vägar och former att vara kyrka. Att i likhet med missionsbefallningen gå ut och inspirera till att människor talar om tro och kommer till tro är en central uppgift för Svenska kyrkan som alltid behöver finna nya former och metoder. Utskottet ser att det kan finnas svårigheter med att fullt ut kopiera ett arbetssätt från en annan kyrka med hänsyn till vår kontext och vår kyrkas struktur. Istället menar utskottet att vi ska låta oss inspireras och finna våra egna former. Utskottet anser dock inte att det är kyrkomötets sak att besluta om hur många tjänster som behövs för att främja detta utvecklingsarbete utan menar att det är kyrkostyrelsen som avgör detta. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att bifalla motionens första punkt, avslå punkt två och tre samt med anledning av motionen ge kyrkostyrelsen i uppdrag att avsätta resurser för detta arbete.

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande, Sofia Rosenquist, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Kekke Paulsson, Niklas Grahn, Katarina Glas, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sara Waldenfors, Monica Lindell Rylén, Stefan Grundberg, Camilla Persson, Evy Annér, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström, Karin Janfalk och Styrbjörn Granquist.

Biskoparna Fredrik Modéus och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.